

2020/2126(INI)

13.01.2022

VÉLEMÉNY

a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részéről

a Költségvetési Ellenőrző Bizottság részére

a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről: az oligarchikus struktúrák elleni küzdelemről, az uniós források csalással és összeférhetlenséggel szembeni védelméről
(2020/2126(INI))

A vélemény előadója: Ara-Kovács Attila

PA_NonLeg

JAVASLATOK

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság felkéri a Költségvetési Ellenőrző Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele az alábbi javaslatokat:

Az általános érdekeket szolgáló költségvetés a mezőgazdaságban

1. hangsúlyozza, hogy a közös agrárpolitika (KAP) forrásai a 2021–2027 közötti időszakra szóló uniós költségvetés 31%-át teszik ki, és ezért nagyobb felelősséggel tartozunk mindenfajta visszaéléssel, korrupcióval és összeférhetlenséggel szembeni védelmükért, mert ezek károsak a közpolitika imázsát tekintve és sértik a költségvetéshez hozzájáruló európai polgárok érdekeit; hangsúlyozza, hogy ezek a források megfelelő végrehajtásuk esetén erős támogatást nyújtanak az uniós élelmiszer-termeléshez; ismételten hangsúlyozza, hogy végrehajtásukért, irányításukért és megfelelő felhasználásukért a Bizottság és a tagállamok közösen viselnek felelősséget; megállapítja továbbá, hogy a természeti erőforrások fejezetére vonatkozó hibaarány 2% alatt stabilizálódott, és hogy a közvetlen kifizetésekre vonatkozó hibaarány ennél jelentősen alacsonyabb;

A jelentéstételi és ellenőrzési rendszerek interoperabilitása

2. örömmel fogadja a Költségvetési Ellenőrző Bizottság által kért, „The Largest 50 Beneficiaries in each EU Member State of CAP and Cohesion Funds” (A KAP és a kohéziós alapok 50 legnagyobb kedvezményezettje az egyes uniós tagállamokban) című tanulmányt, és hangsúlyozza az uniós jelentéstételi rendszerek – többek között uniós szintű megosztott adatbázisok és az ezek közötti interoperabilitás révén történő – megszilárdításának, észszerűsítésének és harmonizációjának fontosságát annak érdekében, hogy olyan adatok és információk álljanak rendelkezésre, amelyek lehetővé teszik az egyes tagállamok tulajdonosi struktúráinak ellenőrzését és összehasonlítását; hangsúlyozza továbbá, hogy a KAP-ra és a kohéziós politikai alapokra vonatkozó jelentéstételi rendszereknek tartalmazniuk kell a végső kedvezményezettekkel kapcsolatos információkat, hogy a források nyilvántartása alapján elemzéseket lehessen végezni; úgy véli, hogy ehhez harmonizálni kellene a közzétételi követelményeket és a nyílt adatokra vonatkozó követelményeknek megfelelő adatformátumokat olyan mutatókkal, amelyek lehetővé teszik a végső kedvezményezettek, az anyavállalatok és a tényleges tulajdonosok azonosítását a nemzeti és uniós szintű adatbázisokban; úgy véli, hogy a nagyobb átláthatóság döntő tényező a csalás és az összeférhetlenség feltárásában; ezért sürgeti a tagállamokat, hogy ezeket az adatokat egységes, géppel olvasható formátumban tegyék közzé, továbbá biztosítsák az információk interoperabilitását; e tekintetben jobb együttműködésre szólít fel a tagállamok között;
3. ösztönzi a tagállamokat, hogy támogassák az interoperabilitást a földtulajdon-nyilvántartási rendszerek, a mezőgazdasági parcellaazonosító rendszer és az állatok azonosítása között, valamint az integrált igazgatási és kontrollrendszerek (IIER) összehasonlíthatóságát a végső kedvezményezettek és a különböző tagállamokban leányvállalatokkal rendelkező rejtett anyavállalatok átláthatóságának elérése érdekében, az ellenőrzési folyamat megkönnyítése és javítása céljából;

A KAP első pillérébe tartozó intézkedések

4. tudomásul veszi az aktív mezőgazdasági termelők uniós szintű meghatározását az új KAP-ban, amely meghatározás célja annak megakadályozása, hogy magánszemélyek vagy vállalkozások akkor is részesüljenek KAP-támogatásban, ha üzleti tevékenységük nem mezőgazdasági jellegű vagy csak marginálisan az; hangsúlyozza azonban, hogy az oligarchikus struktúrák elleni küzdelem terén egyelőre nem történt elég előrelépés; e tekintetben hangsúlyozza, hogy bár az elmúlt években csökkent az uniós bevételekhez és kiadásokhoz kapcsolódó csalások és szabálytalanságok száma, több intézkedésre van szükség ahhoz hogy fel lehessen számolni a KAP finanszírozási rendszerével kapcsolatos, oligarchák általi visszaéléseket; megjegyzi, hogy ez nagyrészt a KAP költségvetésének valamennyi végső kedvezményezettjét érintő korlátozott átláthatóságnak tudható be; üdvözli a KAP finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról szóló rendeletben a Parlament által a tagállamokra vonatkozóan javasolt új kötelezettséget, amelynek megfelelően 2023-tól kezdve gyűjtik és közzéteszik a KAP által támogatott mezőgazdasági földterületet birtokló kedvezményezett csoportok, köztük az anyavállalatok nevét; hangsúlyozza, hogy az Unió pénzügyi érdekeinek védelme, valamint az Unió hitelességének és pártatlanságának megőrzése a programok kiadásai tekintetében továbbra is prioritás kell, hogy maradjon az Unió és tagállamai számára;

Újraelosztás és felső határértékek

5. hangsúlyozza, hogy tovább kell javítani a kis és nagy kedvezményezettek közötti egyensúlyt, és tagállami szinten célzottabb támogatást kell biztosítani, különös tekintettel a fiatal mezőgazdasági termelőkre; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a KAP egyik fő célja, nevezetesen a földet művelők támogatása, még mindig jelentős fejlesztésre szorul; felhívja ezért a tagállamokat, hogy a források méltányosabb elosztása érdekében – többek között a minimumkövetelményeken túlmenően – használják a különböző újraelosztási eszközöket (ideértve a felső határértékeket is); sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a kifizetések felső határértékének alkalmazása az új KAP-ban is önkéntes maradt, és arra ösztönzi a tagállamokat, hogy alkalmazzák a közvetlen kifizetések felső határértékére vonatkozó rendelkezéseket, az anyavállalatok szintjén is; megismétli, hogy a KAP-támogatást az aktív mezőgazdasági termelőknek kell nyújtani;
6. emlékeztet arra, hogy a mezőgazdasági üzemek szerkezete tagállamonként igen eltérő, ezért a KAP-on belül a tagállamoknak sokféle önkéntes intézkedés áll rendelkezésükre a kifizetések újraelosztásához;

Az Arachne adatbázis fokozott használata

7. hangsúlyozza, hogy az Arachne – az adatok gyűjtésére és összekapcsolására (adatbányászatra) kifejlesztett informatikai eszköz –, amelynek célja az európai strukturális és beruházási alapokkal kapcsolatos csalási kockázati mutatók meghatározása, fő eszköz lehetne a KAP-források kedvezményezettjei átláthatóságának megteremtéséhez; emlékeztet arra, hogy az Arachne még nem felel meg teljes mértékben a célnak valamennyi KAP-beavatkozás esetében, és hogy a Bizottság 2025-ben jelentést fog benyújtani, amelyben értékeli az Arachne használatát és a különböző

tagállami rendszerekkel való interoperabilitását a tagállamok általi használat lehetséges kiterjesztése céljából; reméli, hogy időközben a közös adatbányászati megközelítés kiterjeszhető a KAP-kiadások fennmaradó részére is;

8. tudomásul veszi az Arachne adatkinyerési program önkéntes alkalmazását a 2023–2027-es programozási időszak elején, de hangsúlyozza, hogy ez nem megy elég messzire; sajnálja, hogy a KAP reformjára irányuló tárgyalások során nem fogadták el az Arachne kötelező használatát; megismétli arra irányuló felhívását, hogy az adatbányászati és átláthatósági megközelítést – amelyet jelenleg csak a közös rendelkezésekről szóló rendelet keretében megvalósuló beruházásfinanszírozások esetében használnak – terjesszék ki az első és a második pillér kifizetési területeinek valamennyi ellenőrzésére; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az Arachne használatát kötelezővé tegyék a tagállamok számára, különösen a mezőgazdasági alapok kezelésével összefüggésben annak érdekében, hogy nagyobb átláthatóságot teremtsenek a KAP-forrásokból részesülő anyavállalatok és tényleges tulajdonosok tekintetében; hangsúlyozza továbbá, hogy az az adófizetők pénze felhasználásának átláthatóbbá tétele és az Unió pénzügyi érdekeinek védelme érdekében kötelezővé kell tenni a korai felismerési és kizárési rendszer (EDES) használatát a KAP-források tekintetében; hangsúlyozza, hogy az Arachne, az EDES, valamint az intézményi és nemzeti adatbázisok interoperabilitása és harmonizációja elengedhetetlen az uniós költségvetéssel kapcsolatos csalások megelőzését és azonosítását célzó hatékony információcsere biztosításához;
9. felhívja a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb hozzon létre egy átfogó, valós idejű nyomon követési rendszert, amely információkat gyűjt a KAP első és második pilléréből kapott valamennyi támogatásról, beleértve a vállalatok és a tényleges tulajdonosok közötti kapcsolatokra vonatkozó nyilvánosan hozzáférhető információkat az uniós források felhasználása során;

Csalások megelőzése és felderítése

10. sürgeti a Bizottságot, hogy erősítse meg csalásmegelőzési és -felderítési képességeit, beleértve a magánszemélyektől és érdekelt felektől érkező bejelentések megerősítését, valamint a csalások felderítésére szolgáló informatikai eszközök fejlesztését és jobb kihasználását, és alkalmazzon szigorúbb szankciókat azokra, akik a forrásokat rendeltetésüktől eltérő célokra használják fel; hangsúlyozza, hogy az új KAP-ról folytatott tárgyalások során a Parlament ragaszkodott a hatékony monitoring és kontrollrendszerekhez az Unió pénzügyi érdekeit érintő azon kockázatok megelőzése érdekében, amelyek a KAP új teljesítési modelljének bevezetéséből adódhatnak, amely az uniós mezőgazdasági alapok kezelésével és ellenőrzésével kapcsolatos feladatokból sokat európai szintről a nemzeti közigazgatásokra ruház át; e tekintetben hangsúlyozza a Parlament azon kötelezettségvállalását, hogy ellenőrzi a Bizottság által jóváhagyott KAP-stratégiai tervek tagállamok általi végrehajtását, és szamon kéri a Bizottságtól a Szerződésekben és a társjogalkotók által a KAP-rendeletekben meghatározott kötelezettségek betartását;

A csalás és a finanszírozással való visszaélés elleni küzdelemben részt vevő uniós szervek

11. üdvözli az Európai Ügyészség (EPPO) létrehozását, amelynek megbízatása magában

foglalja az uniós költségvetés elleni bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozást, vádhatósági eljárás lefolytatását és az elkövetők bíróság elé állítását, így fontos eszközüül szolgál a csalás és a szervezett bűnözés elleni küzdelemben az EU-ban; hangsúlyozza a tagállamok, valamint a csalás és a finanszírozással való visszaélés elleni küzdelemben részt vevő uniós szervek (Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF), Európai Számvevőszék, Eurojust és az EPPO) közötti szorosabb együttműködés és koordináció fontosságát; felhívja továbbá a tagállamokat annak biztosítására, hogy az illetékes nemzeti hatóságok megfelelő finanszírozásban és képzésben részesüljenek az uniós költségvetés védelmével kapcsolatos feladataikat tényleges ellátásához; úgy véli, hogy az összeférhetlenség és a csalás elleni küzdelem nemcsak olyan átfogó információs és ellenőrzési rendszert igényel, amely világos és pontos képet ad a KAP-források elosztásáról, hanem az OLAF megerősített szerepét is feltételezi: az OLAF-ot fokozott erőfeszítésekre és éberségre szólítja fel az összeférhetlenség eseteivel és az oligarchikus struktúrákkal kapcsolatban, különösen azokban a tagállamokban, ahol gyakrabban derítenek fel ilyen eseteket; hangsúlyozza, hogy a finanszírozással való ilyen jellegű visszaélések kárt okoznak az adófizetőknek és az EU pénzügyi érdekeinek; elismerését fejezi ki az OLAF és az Európai Számvevőszék munkájával kapcsolatban; emlékeztet az ombudsman határozatára (1782/2019/EWM. sz. ügy) arról, hogy az egyes állami kifizetéseket össze kell kapcsolni azzal a földterülettel, amelyre odaítélték, az uniós forrásokkal való lehetséges csalások és visszaélések csökkentése érdekében;

12. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az ötödik pénzügyi irányelvet valamennyi tagállamban teljes körűen és helyesen hajtsák végre, különös tekintettel a tényleges tulajdonosok nyilvános nyilvántartásainak és a bizalmi vagyonkezelési konstrukciók tényleges tulajdonosai nyilvántartásainak végrehajtására;
13. emlékeztet az 1306/2013/EU rendelet 60. cikkére, amely bevezeti az előnyök megszerzéséhez szükséges, mesterségesen teremtett feltételekkel szemben a szabályok kijátszására vonatkozó záradékot;
14. sürgeti az uniós Kopernikusz Föld-megfigyelési program nagyobb mértékű alkalmazását a bejelentett és a ténylegesen megművelt parcellák közötti eltérések feltárására;

Összeférhetlenség és nagyarányú földszerezés

15. emlékeztet Andrej Babiš cseh miniszterelnök esetére, aki – bár 2017 februárjában két vagyonkezelői alapba helyezte át az Agrofertet – a könyvvizsgálók megállapítása alapján még mindig az Agrofert mezőgazdasági üzem tényleges tulajdonosa, és így összeférhetlenség áll fenn;
16. aggodalmát fejezi ki a magas szintű összeférhetlenségek és az oligarchák általi nagyarányú földszerezések miatt, különösen, ha ebben a kormányok és az állami hatóságok is részt vesznek; ezzel összefüggésben kéri, hogy a Bizottság gyakoroljon fokozott ellenőrzést a tagállamok felett, és sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy haladéktalanul erősítsék meg a nagyarányú földszerezéssel, a szabálytalan pályázatokkal vagy más elosztási eljárásokkal, valamint az uniós pénzzel való visszaéléssel szembeni intézkedéseket; kiemeli, hogy a nagyarányú földszerezés és a földkoncentráció olyan gyakorlatok, amelyek negatívan befolyásolják a helyi közösségek gazdasági és szociális

jólétét, akadályozzák a generációs megújulást, mert a gazdaságokat, főképpen a kis méretű gazdaságokat, kiszorítják a tevékenységből, és akadályozzák a földhöz való hozzáférésüket és azt, hogy új mezőgazdasági üzemeket hozzanak létre; felkéri a tagállamokat, hogy hozzanak azonnali intézkedéseket a nagyarányú földszerzés és a szélsőséges földkoncentráció kezelése érdekében; kéri továbbá, hogy tegyenek különbséget a nagyarányú földszerzés és a mezőgazdasági kisparcellák felhalmozódása között, amely a nagyfokú széttagoztság csökkentésének és a gazdaságilag életképes mezőgazdasági egységek létrehozásának egyik módja; felhívja a tagállamokat, hogy tartsák be az uniós költségvetési rendeletet, és különösen hajtsák végre az összeférhetlenségről szóló 61. cikket, és alkalmazzák valamennyi uniós forrás kifizetéseire; felhívja a Bizottságot, hogy érvényesítse a 61. cikknek való megfelelést, és értékelje az összeférhetlenségek források felhasználására gyakorolt hatását, valamint az oligarchák elleni küzdelmet és a támogatásokkal való visszaéléseket;

17. felhívja a Bizottságot, hogy növelje értékelési folyamatai politikai súlyát, különös tekintettel a forgóajtó-jelenségből eredő lehetséges összeférhetlenségekre;

Jogállamiság

18. sürgeti a Bizottságot, hogy gyorsan orvosolja a jogállamiság elvének tagállamokban történő megsértését, amely súlyosan veszélyezteti az uniós források tisztességes, jogszerű és pártatlan elosztását; hangsúlyozza a jogállamiság tiszteletben tartása és a KAP-források helyes végrehajtása közötti egyértelmű kapcsolatot, és kiemeli valamennyi uniós forrás védelmének fontosságát; sürgeti a Bizottságot, hogy tanúsítson fokozott éberséget a jogállamisággal kapcsolatos kérdésekben, és szükség esetén aktiválja az arányos szankciórendszert;

A döntéshozatali folyamat átláthatósága

19. hangsúlyozza, hogy fontos a döntéshozatali folyamat teljes átláthatósága, mert ez az összeférhetlenség megelőzését szolgáló intézkedés; hangsúlyozza, hogy ezért az uniós pénzügyi tranzakciók jogszerűségének és szabályosságának alapvető feltétele, hogy minden tagállamban hatékony irányítási és kontrollrendszerek álljanak rendelkezésre.

INFORMÁCIÓ A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	11.1.2022
A zárószavazás eredménye	+ : 42 - : 3 0 : 3
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Chris MacManus, Colm Markey, Alin Mituța, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno, Maxette Pirbakas, Bronis Ropé, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Marc Tarabella, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Eric Andrieu, Manuel Bompard, Petros Kokkalis, Zbigniew Kuźmiuk, Cristina Maestre Martín De Almagro

NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁGBAN

42	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Zbigniew Kuźmiuk, Veronika Vrecionová
NI	Dino Giarrusso
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Colm Markey, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Elsi Katainen, Alin Mituța, Ulrike Müller
S&D	Clara Aguilera, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Paolo De Castro, Cristina Maestre Martín De Almagro, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno, Marc Tarabella
The Left	Manuel Bompard, Petros Kokkalis, Chris MacManus
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Bronis Ropė, Sarah Wiener

3	-
ID	Ivan David, Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas

3	0
ID	Mara Bizzotto, Angelo Ciocca
Renew	Martin Hlaváček

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás